

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 151/2017-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti I. Družstevná, a. s., Dačov Lom, zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGATE, s. r. o., Dvořákovo nábřeží 8/A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Vrábek, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 20 C 43/2010 z 1. októbra 2013, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 1053/2013 z 11. februára 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 441/2015 z 23. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti I. Družstevná, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti I. Družstevná, a. s., Dačov Lom (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 141 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 20 C 43/2010 z 1. októbra 2013, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 1053/2013 z 11. februára 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 441/2015 z 23. júna 2016.

2. Sťažovateľka sa v konaní pred všeobecnými súdmi domáhala náhrady majetkovej ujmy podľa § 32 ods. 6 zákona č. 364/2004 o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“). Svoj návrh odôvodňovala obmedzeniami, ktoré musí dodržiavať pri obhospodarovaní pozemkov, ktoré spadajú pod ochranné pásmo vodných zdrojov druhého stupňa, preto nemôže hospodáriť na týchto pozemkoch s takou intenzitou a využitím prostriedkov, ktoré by zvýšili produkciu. Sťažovateľka uzavrela nájomné zmluvy s vlastníkami pozemkov, preto aktívnu legitimáciu na podanie žaloby odvodila z nájomného vzťahu. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 20 C 43/2010 z 1. októbra 2013, ktorým návrh zamietol a uložil sťažovateľke zaplatiť odporcovi trovy konania. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 17 Co 1053/2013 z 11. februára 2015. Krajský súd výrok, ktorým bol návrh zamietnutý, potvrdil, zmenil výrok o trovách konania a zamietol návrh sťažovateľky, ktorým v priebehu konania navrhovala prerušiť konanie. Rozsudok krajského súdu napadla sťažovateľka dovolaním, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 441/2015 z 23. júna 2016 tak, že dovolanie odmietol a odporkyni nepriznal trovy dovolacieho konania.

3. Podľa sťažovateľky súdy napadnuté rozhodnutia nedostatočne odôvodnili, čím v ústavne neudržateľnej intenzite porušili „... *legitímne očakávania sťažovateľka*...“.

Sťažovateľka preto žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že napadnutým rozsudkom okresného súdu, krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 141 ods. 1 ústavy.

Zároveň sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu, krajského súdu, ako aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

Vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný

súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať označený napadnutý rozsudok okresného súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014).

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

7. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky

klúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

8. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov preskúmal ústavný súd napadnutý rozsudok krajského súdu a následne aj uznesenie najvyššieho súdu. Sťažovateľka nesúhlasí s právnym názorom vyjadreným v napadnutých rozhodnutiach, podľa ktorého patrí nárok na náhradu majetkovej ujmy podľa § 32 ods. 6 vodného zákona iba vlastníčkovi pozemkov, nie nájomcovi. Na základe právneho výkladu tohto ustanovenia vodného zákona všeobecné súdy opakovane dospeli k záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľky, čo malo za následok zamietnutie jej návrhu. Ústavný súd po oboznámení s obsahom odôvodnenia rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky nie je rozhodne spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil v sťažnosťou napadnutom rozsudku krajského súdu nič, čo by ho robilo ústavne neudržateľným, a teda si vyžadovalo zásah zo strany ústavného súdu. Právny výklad a ani závery krajského súdu nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, v prejednávacom prípade najmä § 32 ods. 6 vodného zákona, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu

nestotožňuje, nie je sama osebe dôkazom jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. Rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

9. Ústavný súd preskúmal aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľky. Dovolanie sťažovateľky smerovalo proti rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu. Prípustnosť dovolania proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu bola obmedzená v § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“). Po preskúmaní dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu najvyšší súd ustálil, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. V dovolacom konaní zároveň nevyšli najavo procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a) až e) a g) OSP a nepreukázala sa ani sťažovateľkou tvrdená existencia procesnej vady v zmysle § 237 písm. f) OSP. Najvyšší súd zároveň zaujal presvedčivé stanovisko aj k otázke výkladu § 32 ods. 6 vodného zákona. Najvyšší súd preto dovolanie sťažovateľky ako neprípustné odmietol a nezaoberal sa napadnutým rozsudkom krajského súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

10. Ústavný súd nezistil v sťažnosťou napadnutom uznesení najvyššieho súdu nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným a vyžadovalo zásah zo strany ústavného súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je nepochybné dostatočne a zrozumiteľne odôvodnené. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

11. Sťažovateľka namieta tiež porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 141 ods. 1 ústavy, aj keď sťažnosť vo vzťahu k týmto ustanoveniam ústavy vôbec bližšie

neodôvodňuje. Namietané články ústavy predstavujú základné princípy a postuláty Slovenskej republiky, postavenie jeho štátnych orgánov, resp. výkon súdnictva súdmi v Slovenskej republike, avšak nepredstavujú konkrétne základné práva alebo slobody, ktorých ochrany by sa sťažovateľka mohla pred ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy domáhať.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

12. Pretože sťažnosť bola v celom rozsahu odmietnutá, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2017